

VIEŠŪJŲ KOMPIUTERIŲ TINKLŲ (INTERNETO) PRIEIGOS PASLAUGAS TEIKIANČIŲ ASMENŲ 2023 M. APKLAUSOS REZULTATŲ APŽVALGA

Vilnius, 2023 m.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA**

**VIEŠŪJŲ KOMPIUTERIŲ TINKLŲ (INTERNETO) PRIEIGOS PASLAUGAS
TEIKIANČIŲ ASMENŲ
2023 M. APKLAUSOS REZULTATŲ APŽVALGA**

2023 m. _____ d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT), įgyvendindama Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 4 dalyje pavestas funkcijas, nuo 2019 m. kasmet vykdo viešųjų kompiuterių tinklų (internetu) prieigos paslaugas teikiančių asmenų (toliau – Paslaugų teikėjai) apklausas apie interneto turinio filtravimo priemonių naudojimą. RRT, rengdama kasmetines apklausas koncentruojasi į tuos Paslaugų teikėjus, kurių viešuosiuose prieigos taškuose (nepilnamečių ugdymo įstaigų bibliotekose, informacinių technologijų kabinetuose, viešųjų bibliotekų skaityklose ir kt.) gali lankytis ir internete naršyti išskirtinai didelis skaičius nepilnamečių. Apžvalgoje pateikiami pagrindiniai 2023 m. atliktos apklausos rezultatai ir 2019-2023 m. apklausų rezultatų palyginimas.

**2023 m. apklausos rezultatų apžvalga: tikslinė grupė, atlikimo būdas,
svarbiausi užduoti klausimai apklausos dalyviams**

Nepilnamečių ugdymo įstaigų ir bibliotekų sąrašas su kontaktiniais duomenimis	<i>Remiantis 2022 m. rengtos apklausos duomenimis ir kita informacija, atnaujintas nepilnamečių ugdymo įstaigų ir viešųjų bibliotekų žemėlapis ir jų kontaktinė informacija</i>
Naudotas įrankis apklausai rengti	<i>Microsoft forms</i>
2023 m. tikslinė apklausos grupė	<i>Nepilnamečių ugdymo įstaigos ir viešosios bibliotekos</i>
Kvietimas dalyvauti apklausoje	<i>2023 m. balandžio 6 d. kvietimas išsiųstas el. paštu 2293 įstaigoms tiesiogiai. Priminimas dėl dalyvavimo apklausoje pakartotinai išsiųstas 2023 m. balandžio 19 d.</i>
Apklausos pildymo laikas	<i>2023 m. balandžio 6 – 28 d.</i>

2023 m. užduoti šie pagrindiniai klausimai:

✓ Nurodykite interneto paslaugų teikėjo, kuris Jūsų įstaigai teikia interneto paslaugą, pavadinimą
✓ RRT yra aprobavusi 10 turinio filtravimo priemonių. Kokią iš jų esate įsidięgę ir naudojate arba kokia filtravimo priemone interneto turinį Jūsų įstaigoje filtruoja interneto paslaugų teikėjas?
✓ Jei naudojate neapbruotą filtravimo priemonę, nurodykite įsidięgtos ir Jūsų naudojamos <i>kitos (RRT neapbruotos)</i> filtravimo priemonės pavadinimą
✓ Jei nenaudojate jokių filtravimo priemonių nurodykite priežastį, kodėl įstaigoje nenaudojate <i>jokios</i> turinio filtravimo priemonės
✓ Ar esate iš savo įstaigos ugdytinių, lankytojų, darbuotojų sulaukę skundų, pastabų dėl netinkamai filtruojamo žalingo interneto turinio?
✓ Kaip sprendėte iškilusias problemas?
✓ Ar žinote, jei naudojate turinio filtravimo priemonę, kuri šiuo metu dar nėra aprobuota RRT, turėtumėte kreiptis į RRT su prašymu dėl tokios filtravimo priemonės aprobavimo?
✓ Ar žinote, jei vis dar neįsidięgėte ir nenaudojate RRT aprobuotų filtravimo priemonių (informacinių technologijų kabinetuose ar kitose įstaigos erdvėse, kuriose įrengtos kompiuterizuotos darbo vietos, ir kuriose gali lankytis ir internete naršyti nepilnamečiai), privalote tai padaryti, o sau tinkamą priemonę galite išsirinkti iš RRT interneto svetainėje skelbiamo aprobuotų filtravimo priemonių sąrašo (https://www.rrt.lt/saugesnis-internetas/turinio-filtravimo-priemones/)
✓ Kokių turėtumėte pasiūlymų, susijusių su <i>privalomųjų (RRT aprobuotų)</i> filtravimo priemonių naudojimu?

2023 m. iš 2293 išsiųstų kvietimų dalyvauti apklausoje, 811 įstaigų pateikė atsakymus (35 proc.).

2023 m. apklausoje dalyvavę respondentai atsakydami į klausimą, *koks interneto paslaugų teikėjas jų įstaigai teikia interneto paslaugas*, nurodė:

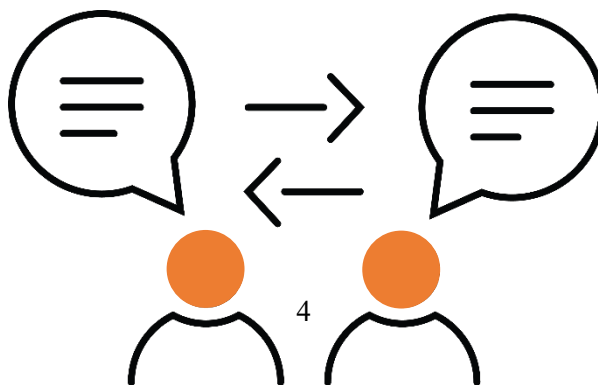
1 lentelė

Interneto paslaugų teikėjo pavadinimas	Nepilnamečių ugdymo įstaigos	Viešosios bibliotekos
	vnt.	
LITNET techninis centras	327	6
Telia Lietuva AB	117	80
UAB „Bitė Lietuva“	26	35
UAB „Besmegeniai“	3	104
UAB "CSC TELECOM"	11	2
H. Abromavičiaus įmonė	-	1
UAB „Mezon“	-	1
Splius, UAB	16	4
UAB "TELE2"	2	3
"INIT LT", UAB	2	2
Uždaroji akcinė bendrovė "Progmera"	1	1
Uždaroji akcinė bendrovė "Verslo tiltas"	1	16
Atėja, UAB	-	2
Uždaroji akcinė bendrovė "Cgates"	5	5
Uždaroji akcinė bendrovė "PENKI KONTINENTAI"	4	-
Algirdo Kvedaro įmonė "Žaibas"	1	-

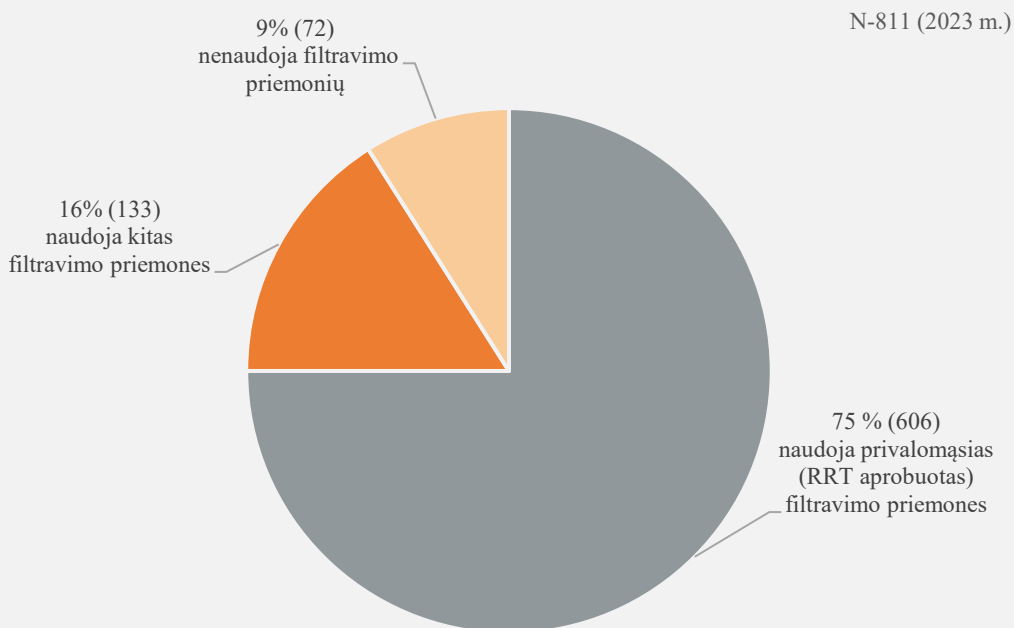
Uždaroji akcinė bendrovė "Etanetas"	3	-
UAB "Internetas Vilniuje"	1	-
Uždaroji akcinė bendrovė "ECOFON"	1	-
UAB "Consilium optimum"	3	-
UAB "Kauno interneto sistemos"	2	-
UAB "Nacionalinis telekomunikacijų tinklas"	2	-
UAB „Baltnetos komunikacijos“	2	-
Radio elektroninės sistemos, UAB	1	-
UAB "AIRNET"	1	-
Uždaroji akcinė bendrovė "KRĖNA"	1	-
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	6	10
iš viso:	539	272
iš viso:	811	

Dauguma nepilnamečių ugdymo įstaigų atstovų pažymėjo, kad jiems interneto paslaugas teikia: LITNET techninis centras (327), Telia Lietuva AB (117) ir UAB „Bitė Lietuva“ (26), kurie kartu interneto paslaugas teikia 87 proc. (470) apklausoje dalyvavusių nepilnamečių ugdymo įstaigų. Viešosioms bibliotekoms interneto paslaugas teikia – UAB „Besmegeniai“ (104), Telia Lietuva AB (80) ir UAB „Bitė Lietuva“ (35), kurie kartu interneto paslaugas teikia 81 proc. apklausoje dalyvavusių viešųjų bibliotekų.

Dar prieš organizuojant 2023 m. apklausą Paslaugų teikėjams, RRT susitiko su didžiausiai nepilnamečių ugdymo įstaigų daliai teikiančiu interneto paslaugų teikėju LITNET KTU Techninio centro (toliau – LITNET) atstovais. Susitikimo metu RRT specialistai domėjosi LITNET teikiamomis turinio filtravimo paslaugomis nepilnamečių ugdymo įstaigoms, aiškinosi privalomosios filtravimo priemonės „FortiGate su UTM (Unified Threat Management) programine įranga“ (toliau – „FortiGate“) veikimo principu ir ypatybėmis, domėjosi šios priemonės naujais funkcionalumais, LITNET tinklo mokyklų padengimo žemėlapiu, domėjosi su kokiais iššūkiais LITNET susiduria siūlydamas ir teikdamas savo paslaugas nepilnamečių ugdymo įstaigoms. Taip pat vienas iš svarbesnių susitikimo tikslų – vadovaujantis gauta informacija, supaprastinti 2023 m. apklausos klausimus, suformuluoti juos aiškiau ir suprantamiau.

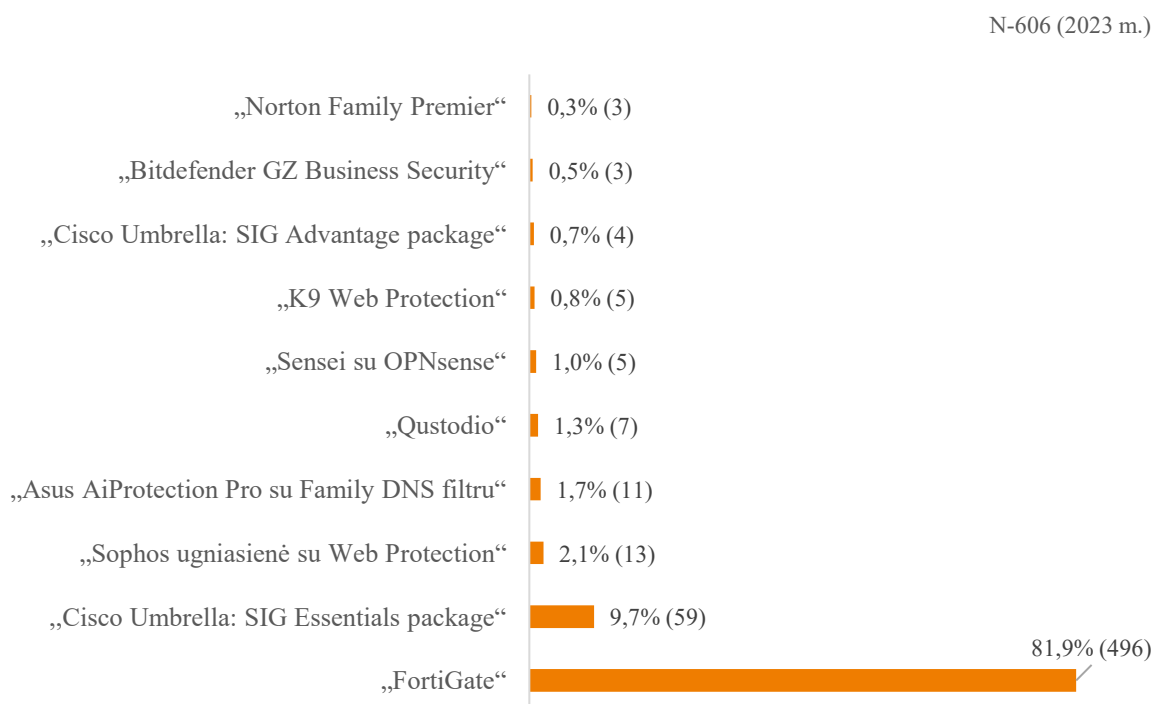
Filtravimo priemonių naudojimas pagal 2023 m. apklausą: (1 pav.):

1 pav. 2023 m. filtravimo priemonių naudojimas

Privalomasias filtravimo priemones naudojančių įstaigų dalis (N-606) išlieka stabili ir sudarė 75 proc. visų dalyvavusių apklausoje.

Turinio filtravimo priemonių naudojimas pagal šiuo metu RRT aprobuotas filtravimo priemones (užduotas klausimas: *kokią iš jų esate įsidiėgę ir naudojate arba kokia filtravimo priemone interneto turinį Jūsų įstaigoje filtruoja interneto paslaugų teikėjas?*):

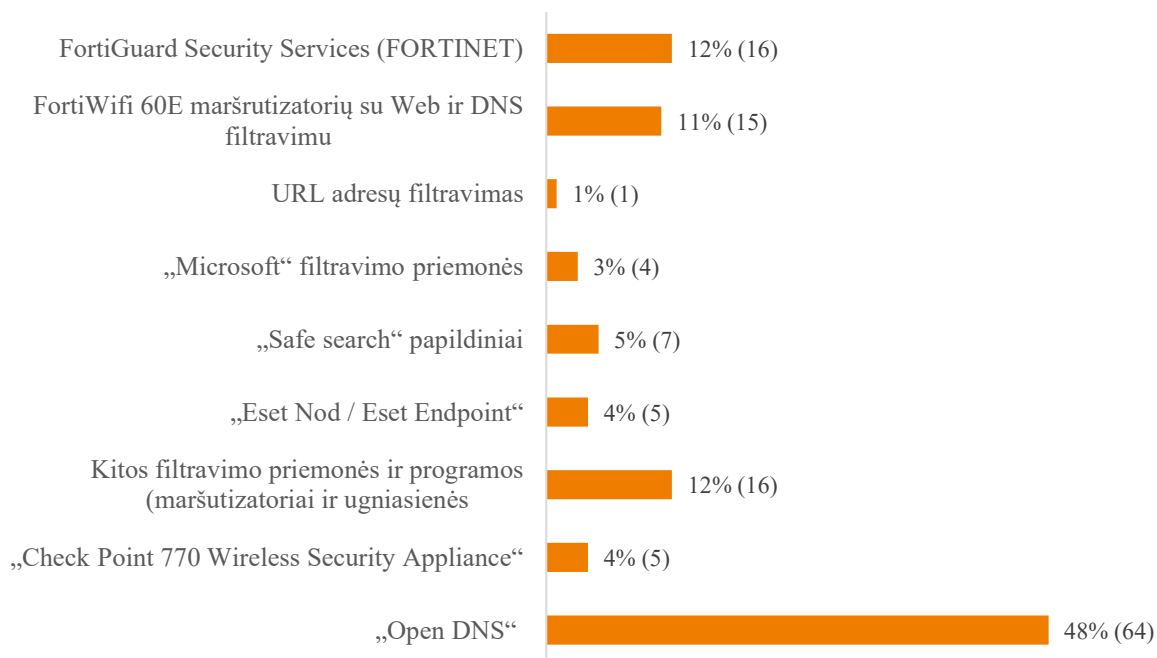

2 pav. 2023 m. privalomųjų filtravimo priemonių naudojimas

Populiariausia privalomoji filtravimo priemonė – „FortiGate“. 2023 m. šia filtravimo priemone naudojęsi respondentai nurodė, kad turinio filtravimo paslaugą jiems teikė interneto paslaugų teikėjai LITNET, TELIA ir Bitė Lietuva. Šią filtravimo priemonę respondentai naudojo 8,2 proc. punktais intensyviau, nei 2022 m.

Kadangi filtravimo priemonių atliekamą funkciją galima pasiekti įvairiais techniniais sprendimais, uždavėme klausimą, *jei naudojate neapbruotą filtravimo priemonę, nurodykite įsidiętos ir Jūsų naudojamos kitos (RRT neapbruotos) filtravimo priemonės pavadinimą* į kurį respondentai pateikė tokius atsakymus:

N-133 (2023m.)

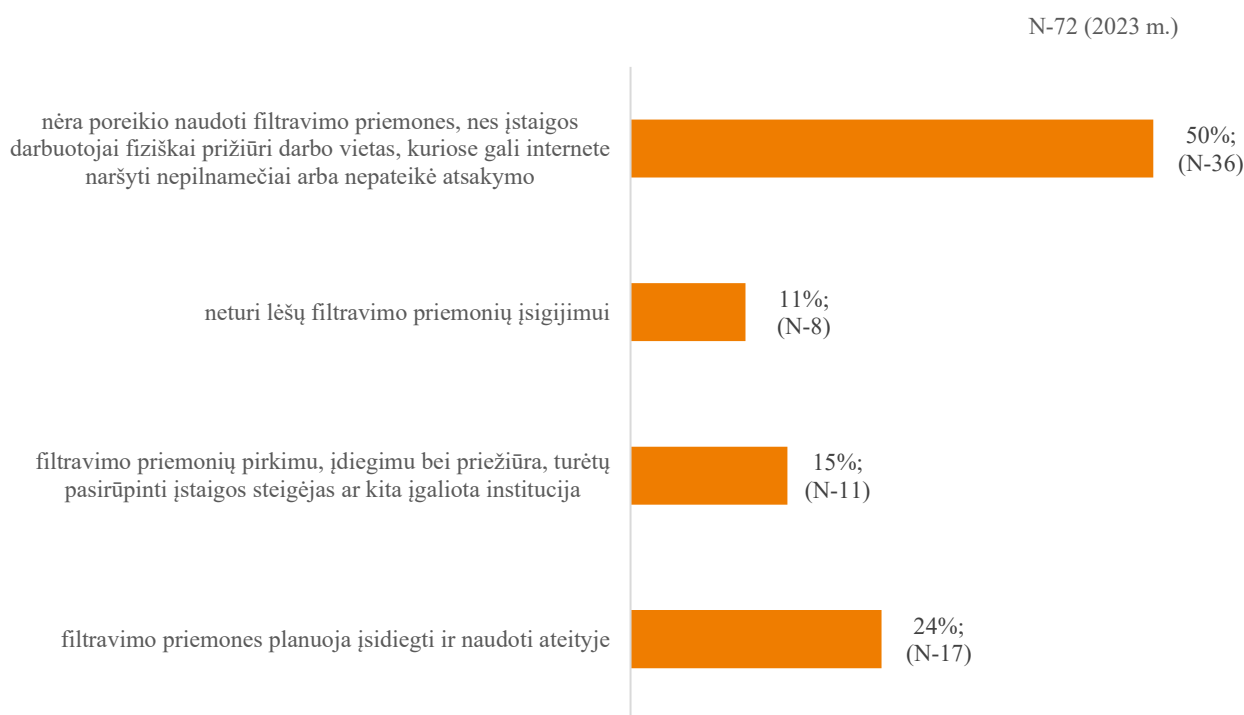
3 pav. 2023 m. neapbruotų filtravimo priemonių naudojimas

2023 m. respondentai pirmą kartą nurodė, kad naudoja filtravimo priemonę FortiGuard Security Services (FORTINET) ir filtravimo sprendinį FortiWifi 60E maršrutizatorius su Web ir DNS filtravimu, kartu jų naudojimas sudarė 33 proc. visų naudojamų neapbruotų filtravimo priemonių. 2023 m. populiariausia neapbruota, bet įstaigose dažnai naudojama filtravimo priemonė išlieka „Open DNS“. Ši filtravimo priemonė yra populiariausia jau kelerius metus iš eilės, tai respondentų teigimu lėmė, kad „Open DNS“ filtravimo priemonė yra nemokama, lengvai administruojama, ir jų manymu, tinkamai filtruojanti netinkamą interneto turinį nepilnamečiams.

Nors 2021 m. RRT atliktas pakartotinis filtravimo priemonės „Open DNS“ testavimas patvirtino, kad ši filtravimo priemonė neatitinka Viešųjų kompiuterių tinklų (internetu) prieigos vietose privalomų filtravimo priemonių naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos

Vyriausybės 2010 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 463 „Dėl Viešųjų kompiuterių tinklų (internetu) prieigos vietose privalomų filtravimo priemonių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 4.1 ir 4.3 punkte nustatytų kriterijų¹ ir negali būti aprobuota, dėl jos populiarumo RRT dar vieną šios filtravimo priemonės pakartotinį testavimą atliks ir 2023 m.

Tie respondentai, kurie nenaudojo filtravimo priemonių, į klausimą, *jei nenaudojate jokių filtravimo priemonių nurodykite priežastį, kodėl įstaigoje nenaudojate jokios turinio filtravimo priemonės*, pateikė šiuos atsakymus:

4 pav. Pagrindinės priežastys, kodėl respondentai nenaudoja filtravimo priemonių

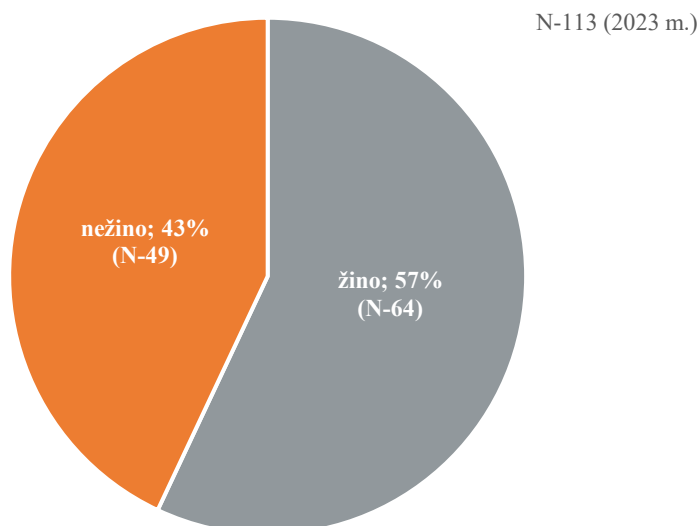
Į 2023 m. apklausoje pateiktą klausimą, *ar esate iš savo įstaigos ugdytinių, lankytojų, darbuotojų sulaukę skundų, pastabų dėl netinkamai filtruojamo žalingo interneto turinio*, net 99,3 proc. (N-734) respondentų atsakė, kad nusiskundimų nesulaukė.

Respondentai, kurie buvo sulaukę pastabų dėl netinkamai filtruojamo žalingo turinio (0,7 proc. (N-5)), į klausimą, *kaip sprendėte iškilusias problemas?* Dalis (N-3) atsakė, kad problemas išsprendė kreipdamiesi į interneto paslaugų teikėją, kuris pakeitė filtravimo priemonės nustatymus; likusi dalis (N-2) respondentų nurodė, jog už filtravimo priemonės diegimą, tinkamą veikimą visa

¹ „4.1. filtravimo priemonių veiksmingumo (filtruoja daugiau kaip 90 procentų neigiamą poveikį nepilnamečiams darančios viešosios informacijos); 4.3. galimybės paslaugos teikėjui pačiam administruoti filtravimo priemones ir apsaugoti nuo pašalinių asmenų, norinčių išjungti ir (ar) pakeisti jų programinius parametrus.“

apimtimi yra atsakingi interneto paslaugų teikėjai, tad kokrečių problemų ir skundų sprendimo būdų nenurodė.

Respondentai, kurie teigė, jog naudoja kitas RRT neapbruotas filtravimo priemones į klausimą, *ar žino, jei naudoja turinio filtravimo priemonę, kuri šiuo metu dar nėra aprobruota RRT, turėtų kreiptis į RRT su prašymu dėl tokios filtravimo priemonės aprobruavimo*, atsakė:

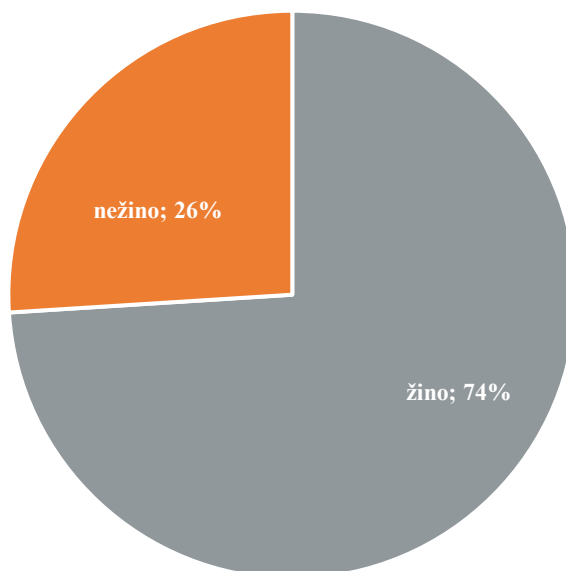

5 pav. ar respondantai, kurie naudoja kitas RRT neapbruotas filtravimo priemones, žino kad turi kreiptis į RRT dėl jų aprobruavimo

Įvertinus pateiktą informaciją RRT ir toliau aktyviai teiks Paslaugų teikėjams konsultacijas ir metodinę medžiagą privalomųjų filtravimo priemonių pasirinkimo, diegimo, naudojimo klausimais; viešins informaciją apie turinio filtravimo priemonių naudą RRT administruojamoje interneto svetainėje www.esaugumas.lt; taip pat skatins dalyvauti RRT organizuojamose apklausose; vyks į susitikimus su Paslaugų teikėjais, kurie neturi įsidiegtą filtravimo priemonių, ir šiais būdais sieks, kad visos nepilnamečių ugdymo įstaigos ir viešosios bibliotekos ne tik žinotų apie prievolę įsidiegti ir naudoti privalomasias filtravimo priemones, bet ir jas įsidiegtų bei naudotų.

Respondantai, kurie teigė, kad neturi įsidiegtą turinio filtravimo priemonių, į klausimą, *ar žinote, jei vis dar neįsidiegtė ir nenaudojate RRT aprobruotų filtravimo priemonių (informacinių technologijų kabinetuose ar kitose įstaigos erdvėse, kuriose įrengtos kompiuterizuotos darbo vietos, ir kuriose gali lankytis ir internete naršyti nepilnamečiai), privalote tai padaryti, o sau tinkamą priemonę galite išsirinkti iš RRT interneto svetainėje skelbiamo aprobruotų filtravimo priemonių sąrašo (<https://www.rrt.lt/saugesnis-internetas/turinio-filtravimo-priemones/>)*, atsakė:

N-72 (2023 m.)

6 pav. ar respondentai, kurie nėra įsidięę filtravimo priemonių, žino, kad RRT aprobuotas filtravimo priemonės privalo naudoti

Iš 72 atsakiusiųjų net – 53 (74 proc.) žino, kad privalo naudoti privalomasias filtravimo priemones, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad dalis jų šią informaciją sužinojo tik dalyvaudami RRT apklausoje.

92 respondentai pateikė *pastabų ir pasiūlymų, susijusių su privalomųjų (RRT aprobuotų) filtravimo priemonių naudojimu:*

2 lentelė

proc.	Respondentų pastabos ir siūlymai
80 proc. (N-78)	siūlymų buvo susiję su interneto turinio filtravimo priemonių paslaugų įkainiais: respondentai pasigenda nemokamų filtravimo priemonių ar pageidautų pigesnių, taip pat norėtų, kad turinio filtravimo paslaugos būtų perkamos centralizuotai, bei, kad už privalomųjų filtravimo priemonių diegimą ir jų tinkamą veikimą bei priežiūrą būtų atsakingi įstaigų steigėjai ar interneto paslaugų teikėjai, ar kuri kita įgaliota institucija
15 proc. (N-17)	dalis respondentų vis dar įsitikinę, kad filtravimo priemonių įsidięęti ir naudoti nėra būtina, nes nepilnamečius prižiūri įstaigų darbuotojai, kurie nepaliekia nepilnamečių naršyti internete be priežiūros kiti respondentai išskyrė, jog ugdymo įstaigoms, visoms be išimties, galėtų būti siūloma vienintelė ir jau tinkamai sukonfigūruota privalomoji filtravimo priemonė arba įpareigoti interneto paslaugų teikėjus su interneto paslaugomis kartu teikti ir filtravimo paslaugą taip pat buvo manančių, kad mokyklinio interneto tinklo filtravimas neduoda naudos, nes nepilnamečiai randa išeičių, kaip apeiti privalomųjų filtravimo priemonių veikimą – naudoja savo asmeninius išmaniuosius įrenginius ir su savo bendraamžiais dalinasi mobiliojo interneto ryšio duomenimis dalis respondentų, kuriems filtravimo paslaugą tiekia interneto paslaugų teikėjas, norėtų valdyti baltuosius ir juoduosius sąrašus tinklalapių sąrašus patys, pageidautų gauti išsamią ataskaitą, kiek ir kokių incidentų buvo jų įstaigos tinkluose; taip pat sulaukta pastebėjimų, jog filtravimo priemonės ne visada leidžia atverti ir tas interneto svetaines, kuriose nėra žalingo turinio nepilnamečiams
5 proc. (N-5)	respondentų nurodė, kad įstaigose trūksta kompetentingų IT specialistų, kurie galėtų tinkamai prižiūrėti įstaigų interneto tinklus; taip pat dalis pasisakiusiųjų pageidautų dalyvauti IT specialistų mokymuose, kaip išsirinkti tinkamiausią filtravimo priemonę ir susikonfigūruoti jos nustatymus

RRT įvertins apklausos dalyvių pateiktus siūlymus, 2024 m. inicijuos teisės aktų, kurie reglamentuoja filtravimo priemonių naudojimą, pakeitimus, bei atsižvelgs į išsakytas pastabas, ir kartu ieškos kitų būdų, patobulinti filtravimo priemonių naudojimo procesus, kad jie atlieptų aktualius nepilnamečių ugdymo įstaigų poreikius.

2023 m. II ketv. RRT telefonu ir el. paštu suteikė 18 konsultacijų respondentams privalomųjų filtravimo priemonių diegimo, naudojimo, pasirinkimo klausimais. Nepilnamečių ugdymo įstaigų darbuotojai, atsakingi už informacinių technologijų priežiūrą įstaigose, dažniausiai klausė, ar nėra nemokamų privalomųjų filtravimo priemonių, taip pat tikslinosi, kuri iš privalomųjų filtravimo priemonių labiausiai tinka jų ugdymo įstaigoms.

2019-2023 m. respondentų dalyvavimas apklausose

Pagrindiniai kasmet organizuojamų apklausų tikslai:

✓	surinkti informaciją iš Paslaugų teikėjų apie interneto turinio filtravimo priemonių naudojimą;
✓	atlikti surinktos informacijos analizę apie naudojamas filtravimo priemones ir įvertinti, kaip Paslaugų teikėjai įgyvendina reikalavimą užtikrinti RRT aprobuotų žalingo interneto turinio, darančio neigiamą poveikį nepilnamečiams, filtravimo priemonių (toliau – privalomosios filtravimo priemonės) įdiegimą ir veikimą, ir kaip situacija keičiasi kasmet;
✓	įvertinus apklausų rezultatus, priimti sprendimus dėl efektyvesnio privalomųjų filtravimo priemonių naudojimo didinimo.

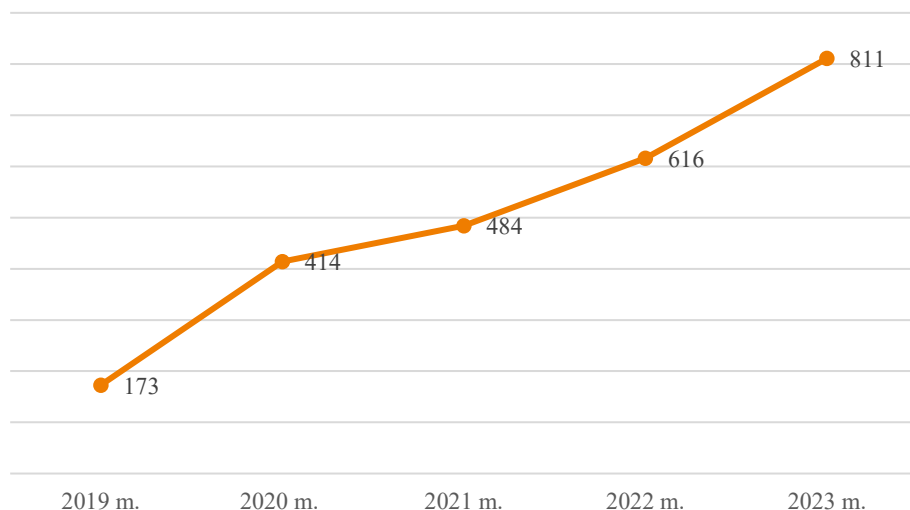
2019-2023 m. kvietimus dalyvauti apklausose viešųjų kompiuterių tinklų (internetu) prieigos paslaugas teikiantiems paslaugų teikėjams RRT siuntė:

3 lentelė

	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
nepilnamečių ugdymo įstaigoms:	per Švietimo informacinių technologijų centrą	per Nacionalinę švietimo agentūrą	per Nacionalinę švietimo agentūrą	per miestų ir rajonų savivaldybių švietimo skyrius	tiesiogiai
			per miestų ir rajonų savivaldybių švietimo skyrius		
			skelbtas Saugesnio interneto projekto svetainėje www.draugiskasinternetas.lt		
bibliotekoms:	per centrinės viešąsias bibliotekas	per centrinės viešąsias bibliotekas	per centrinės viešąsias bibliotekas	per centrinės viešąsias bibliotekas	tiesiogiai

Pažymėtina, kad RRT, siekdama gauti kuo tikslesnę informaciją apie kiekvienos įstaigos naudojamas filtravimo priemones 2023 m., ėmėsi papildomų veiksmų: sudarė išsamų nepilnamečių ugdymo įstaigų ir bibliotekų žemėlapi (2293 įstaigos) bei komunikavo su kiekviena jų tiesiogiai. Tai

lėmė, kad 2023 m. RRT gavo 811 atsakymų, t. y. beveik 200 atsakymų daugiau, nei prieš metus ir net 4,7 karto daugiau nei 2019 m.

7 pav. Respondentų dalyvavimas 2019-2023 m. RRT rengtose apklausose

Detali 2019–2023 m. nepilnamečių ugdymo įstaigų ir bibliotekų dalyvavimo apklausose dinamika:

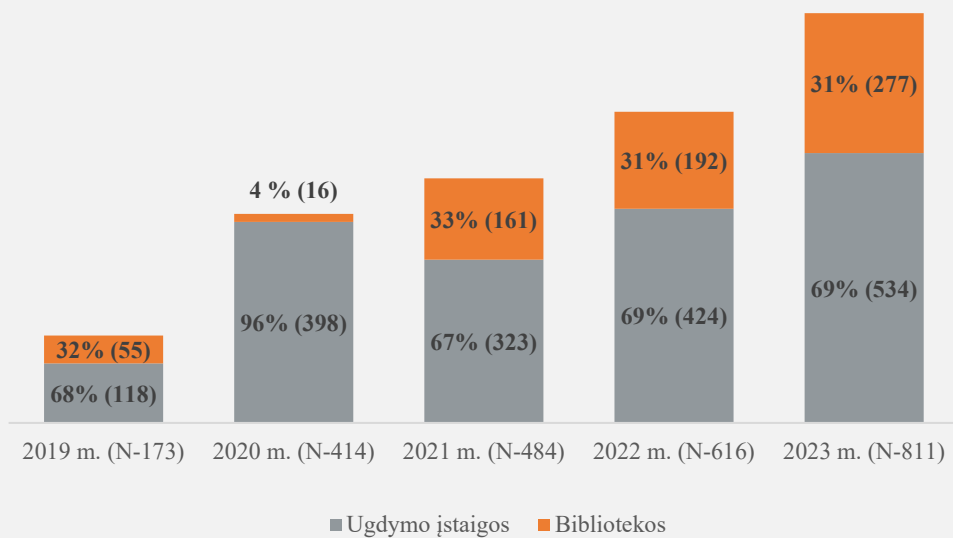
4 lentelė

Nepilnamečių ugdymo įstaigos ir bibliotekos (toliau – įstaigos)*	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
dalyvavo įstaigų, vnt.	173	414	484	616	811
dalyvavo įstaigų, proc.	7,5	18,1	21,1	26,9	35,4
augimas, proc.		+139,3	+16,9	+27,3	+31,7

*Daroma prielaida, jog 2019-2023 m. įstaigų Lietuvoje buvo 2293

Nors dalyvaujančių apklausose skaičius kasmet didėja, jis siekia tik 31,7 proc. (811) visų įstaigų., todėl 2023 m. II pusm. RRT specialistai vyksta į įstaigas, vertinti naudojamų turinio filtravimo priemonių. Iki 2023 m. pabaigos RRT suplanavo aplankyti 10 mokyklų.

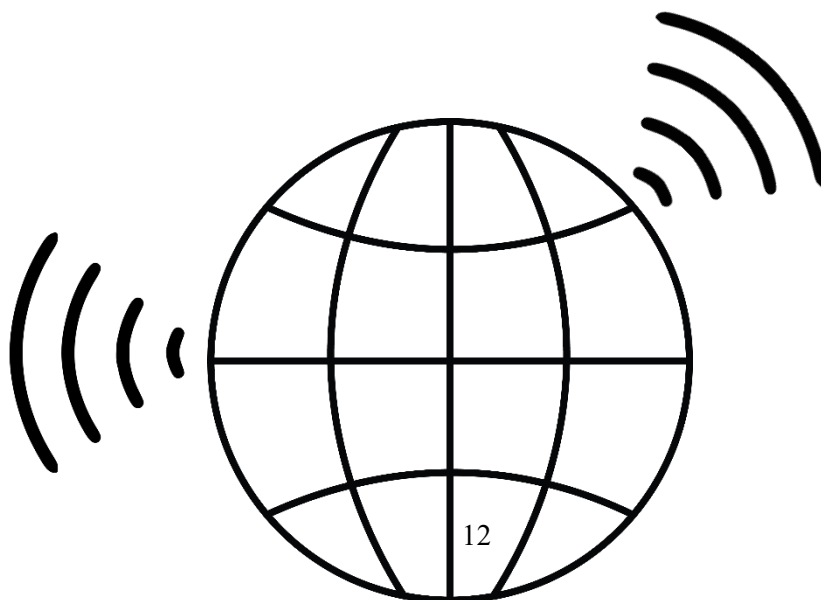
8 pav. Nepilnamečių ugdymo įstaigų ir viešųjų bibliotekų dalyvavimo dinamika 2019-2023 m. apklausoje

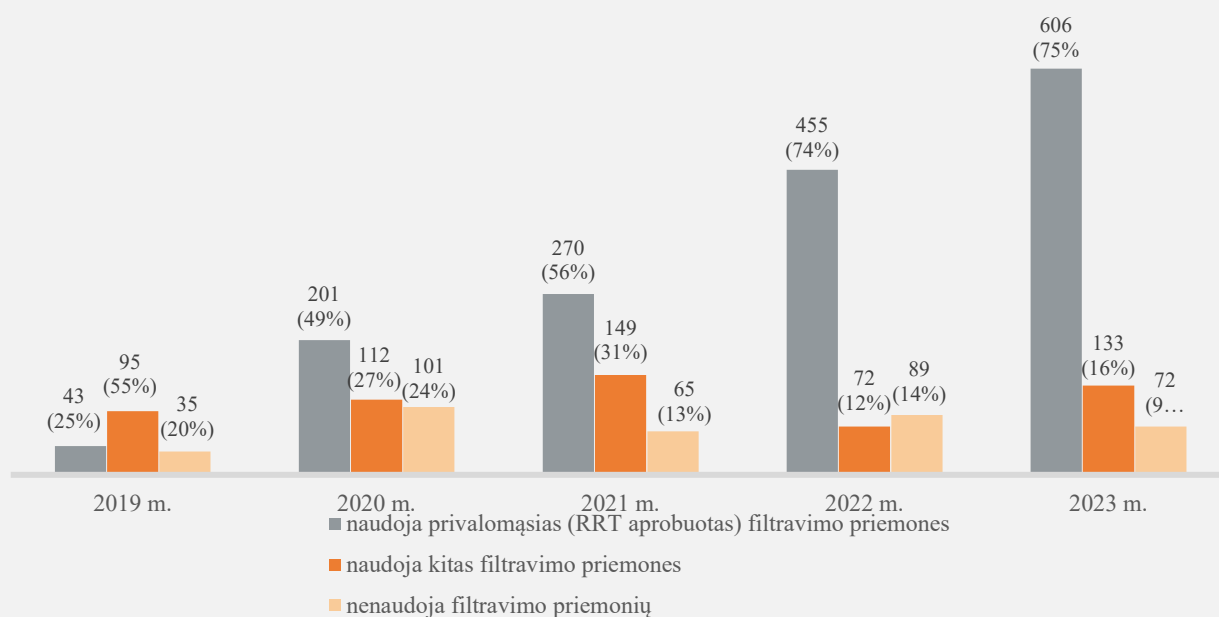
5 lentelė

Respondentams interneto paslaugas teikiančios įmonės 2020-2023* m.

Interneto paslaugų teikėjo pavadinimas	2020 m.		2021 m.		2022 m.		2023 m.	
	vnt.	%	vnt.	%	vnt.	%	vnt.	%
Telia Lietuva AB	127	31	147	30	206	33	197	24
LITNET techninis centras	152	37	142	29	172	28	333	41
UAB „Besmegeniai“	6	1	39	8	63	10	107	13
UAB „Bitė Lietuva“	9	2	17	4	49	8	61	8
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	43	19	49	19	50	13	13	12
kiti interneto paslaugų teikėjai	77	10	90	10	76	8	100	2
iš viso:	414	100	484	100	616	100	811	100

*2019 m. tokie statistiniai duomenys nebuvo renkami

9 pav. Filtravimo priemonių naudojimas nepilnamečių ugdymo įstaigose ir viešosiose bibliotekose 2019 – 2023 m.

6 lentelė

2019-2023 m. privalomųjų filtravimo priemonių naudojimas

Aprobuotos filtravimo priemonės pavadinimas	2019 m.		2020 m.		2021 m.		2022 m.		2023 m.	
	vnt.	%	vnt.	%	vnt.	%	vnt.	%	vnt.	%
„Cisco Umbrella: SIG Essentials package“ (RRT aprobuota 2021 m.)	-	-	-	-	-	-	32	7,5	59	9,7
„Cisco Umbrella: SIG Advantage package“ (RRT aprobuota 2021 m.)	-	-	-	-	-	-	34	1,5	4	0,7
„Asus AiProtection Pro su Family DNS filtru“ (RRT aprobuota 2021 m.)	-	-	-	-	1	0,4	8	2,9	10	1,7
„Sophos ugniasienė su Web Protection“ (RRT aprobuota 2021 m.)	-	-	-	-	-	-	7	7,0	13	2,1
„Sensei su OPNsense“ (RRT aprobuota 2020 m.)	-	-	-	-	17	6,3	3	2,2	6	1,0
„FortiGate“ (RRT aprobuota 2019 m.)	-	-	139	69,2	206	76,3	335	73,6	496	81,8
„Bitdefender GZ Business Security“ (RRT aprobuota 2019 m.)	-	-	9	4,5	4	1,5	10	0,7	3	0,5
„Qustodio“ (RRT aprobuota 2015 m.)	15	34,9	21	10,4	29	10,7	13	2,2	8	1,3
„K9 Web Protection“ (RRT aprobuotos 2016 m.)	25	58,1	24	11,9	12	4,4	10	1,8	5	0,8
„Norton Family Premier“ (RRT aprobuota 2015 m.)	3	7,0	8	4,0	1	0,4	3	0,7	2	0,3
Iš viso:	43	100,0	201	100,0	270	100,0	455	100,0	606	100,0

Nuo 2019 m. RRT paskatinti arba savo iniciatyva kreipėsi 12 Paslaugų teikėjų dėl jų naudojamų filtravimo priemonių aprobavimo. Iš 11 filtravimo priemonių RRT aprobavo – 6.

7 lentelė

Pagrindinės priežastys, kodėl respondentai nenaudoja jokių filtravimo priemonių

Priežastys	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
nėra poreikio naudoti filtravimo priemones / įstaigos darbuotojai fiziškai prižiūri darbo vietas, kuriose gali internete naršyti nepilnamečiai arba nepateikė atsakymo	26 proc.	34 proc.	59 proc.	50 proc.
filtravimo priemonių pirkimu, įdiegimu bei priežiūra, turėtų pasirūpinti įstaigos steigėjas ar kita įgaliota institucija	12 proc.	20 proc.	10 proc.	15 proc.
Dėl finansavimo / lėšų stygiaus	36 proc.	14 proc.	19 proc.	11 proc.
Neišsirenkame, nes nemokamų / gerai veikiančių turinio filtravimo priemonių nėra	10 proc.	-	-	-
Nežinojo, kad būtina įsidięgti	16 proc.	-	-	-
Turinio filtravimo priemones žada įsidięgti ateityje / vyksta derybos su interneto paslaugų teikėju, dėl filtravimo priemonių įdiegimo	-	21 proc.	12 proc.	24 proc.
dėl pandemijos poreikio įsidięgti turinio filtravimo priemones nėra	-	11 proc.	-	-

Išvalgos ir tolimesni žingsniai:

Pagrindinis RRT siekis – nepilnamečiams neprieinamas netinkamas turinys internete bei įdiegtos ir naudojamos privalomosios filtravimo priemonės. Tam, kad šis siekis būtų pasiektas, RRT ne tik tęs prieš penkerius metus pradėtus darbus, bet imsis ir naujų priemonių įgyvendinimo:

- **Lankys nepilnamečių ugdymo įstaigas. Susitikimų metu RRT specialistai įvertins įstaigose naudojamas turinio filtravimo priemones; neįsidięgusiems privalomų filtravimo priemonių primins apie pareigą jas įsidięgti ir naudoti;**
- 2024 m. atliks filtravimo priemonių priežiūros teisės aktų peržiūrą, atsižvelgiant į nepilnamečių ugdymo įstaigų patirtį, surinktą įstaigų lankymo metu ir inicijuos jų pakeitimus, kad jie atlieptų aktualius nepilnamečių ugdymo įstaigų poreikius bei filtravimo priemonių aprobavimo proceso pokyčius;
- Iki 2023 m. pabaigos atnaujins Lietuvos nepilnamečių ugdymo įstaigų ir bibliotekų sąrašą su kontaktiniais asmenimis ir adresais atsakingais asmenimis už filtravimo priemonių naudojimą bei sukurs filtravimo priemonių naudotojų banką su reitingavimo schema;
- atliks vienos iš anksčiau aprobuotos filtravimo priemonės pakartotinį testavimą, ar aprobuota filtravimo priemonė vis dar atitinka Aprašo 4.1-4.3 p. nustatytus kriterijus;
- 2023 m. atliks populiariausios tarp respondentų naudojamos neaprobuotos filtravimo priemonės „Open DNS“ pakartotinį testavimą dėl jos atitikimo Aprašo 4.1-4.3 p. nustatytiems kriterijams.